

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Animalibus libri I-XXVI - Cod. Aug. pap. 11

Albertus <Magnus>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Liber IV; Tractatus I

[urn:nbn:de:bsz:31-87034](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-87034)

q̄ mulieris albas Sed amicitia in fana ma-
 gis quent lac mulcis q̄ similior inuenit
 miri sue q̄ lac illius similis e sanguis
 mēstus quo nutritus e infans in uulua
 mris dū h̄r sit bone ctatis et genas et h̄
 ctas sit q̄ sit supra viginti annos et in
 fra 32 annos amplius aut omē aial h̄r
 sanguinem habet semen somatū sed ho
 p̄cipue e multi sanguis id h̄r h̄r h̄r sp̄
 ma auglibet aialis quod pilosid̄ q̄ v̄b̄
 viscosum et albu Et ideo menat aurodoty
 p̄oceta qui dyot p̄ma nigrosy mauroz
 et ethyopid̄ ce ingrid Quid em̄ ex̄t p̄ma
 de corpore e p̄p̄ Et si aliq̄ macā faat
 extra aialis tenet attenuat et ingrepat
 eo q̄ calor conclusus egredit̄ ex ip̄o qui
 p̄m̄p̄am facit in eo albedine In frigide
 tamē ex̄p̄at nō coagulat sed tenuē sit
 valde et aquosid̄ Calor uō coagulat p̄
 ma et in p̄p̄at p̄cut et lac Et q̄ du
 stecāt in m̄tē nō somatū in embone
 ex̄t aliq̄ sp̄p̄ grossid̄ Et fortasse ca
 lore m̄tē ex̄p̄at Signū aut somatū
 p̄p̄ent̄ ad gn̄nd̄ e quod p̄ntū maq̄
 fund̄ Et ideo menatus e p̄oceta quid̄
 alchysor qui om̄a contraia h̄r p̄d̄ta
 sunt dyot de s̄re elephante
 Inapit̄ lū q̄t̄ aialū Cūq̄ ex̄ctat̄ p̄m̄
 e de diuersitate marmoz sanguis nō
 h̄n̄tū Cap̄ p̄m̄ que sit m̄tē et que
 diuersitas marmoz sanguis nō h̄n̄tū
 et que sit diuersitas malac̄ie et m̄eb̄
 eius

Mam in p̄h̄to libro sufficit dictū
 est de dyoē m̄tē et ex̄p̄at
 aialis h̄n̄tū sanguis Ex̄ctū
 em̄ s̄re om̄a m̄gn̄e m̄bra h̄
 aialis tam̄ t̄ora q̄ maora Et t̄d̄ gen̄
 q̄ quent̄ p̄dm̄ gn̄a aialū gressibilia et
 volaalia et bipedia et quadrupedia Et
 h̄uq̄ quā ctā p̄a si qua sunt calia q̄
 p̄dm̄ vna p̄em̄ aialū aialū quent̄ et
 nō aliq̄ p̄ tractabim̄ ctā de m̄eb̄ h̄uq̄
 aialis cōp̄tilus q̄ hom̄egema grece dicit̄
 tam̄ in manifest̄ ex̄ctū q̄ occult̄ in

tridius in hoc aut libro intendim̄ narraē
 dyoē aialis nō h̄n̄tū sanguis p̄dm̄ gen̄
 p̄dm̄ s̄re sit marim̄ s̄re nō sit mar
 h̄uq̄ Et q̄ de hoc confus̄ inuenit̄ trad
 id̄ ab antiquis p̄d̄m̄ ordmare dea
 cois et abbreviare q̄ntū potius p̄mo
 igit̄ dicem̄ om̄es diuersitates q̄ p̄gn̄e
 aialis sanguis nō h̄n̄tū Et deinde dicem̄
 quā corp̄ q̄ quent̄ eis m̄p̄t̄p̄ando sens̄
 et somnū et anḡlā et maḡulim̄
 tatem et fem̄initate h̄ em̄ p̄m̄
 libid̄ de p̄d̄m̄ q̄ m̄bra d̄p̄
 et humores nō ex̄ similibus m̄eb̄
 p̄m̄ap̄s causant̄ cū h̄is q̄ sanguis p̄
 h̄n̄tū p̄mo igit̄ dicem̄ q̄ sanguis nō h̄n̄
 aia sit aut marima aut t̄r̄stria Et p̄
 cipue volancia h̄n̄tū alas m̄br̄n̄ales
 sicut apes et muste Marima aut̄ diuid̄
 indecem̄ gn̄a sed tamē antiq̄ nō fecer̄t
 m̄tē m̄t̄ de octo gn̄ibus Et ego i
 causa ex̄p̄m̄tē nauigat̄ et ex̄iens ad
 m̄p̄l̄as et arcias m̄mb̄ colligi decem
 uel v̄ndēt̄ gn̄a Quoz p̄m̄ quod p̄f̄t̄
 eius est vocat̄ malac̄ie ab antiquis
 Et aut̄ p̄p̄is mollis et m̄tē d̄m̄to
 tus q̄p̄t̄ q̄ sub̄ q̄ media e m̄t̄ car
 nem et cartilaginez p̄nt̄ in ant̄p̄ dyo
 m̄ Et e aliq̄ magni corp̄s Sedm̄
 aut̄ est genus quod antiq̄ vocant̄ mal
 lis teste eo q̄ testa eius crescit come
 brana valde molli Et q̄ m̄m̄m̄ in
 durat̄ curuabilis e p̄m̄ q̄ q̄m̄t̄
 Et nos hoc vocam̄ gn̄ari nōie tam̄
 Tertū aut̄ genus q̄ antiq̄ vocant̄ dure
 teste eo q̄ m̄t̄ testa eius m̄uēta est
 ex̄ molli m̄br̄n̄a crescens uel gn̄da
 sed semper e dura et e curuabil̄ sed q̄
 minuibilis et h̄uq̄ vocam̄ gn̄ali nōie
 ostrea chanc̄ilia Quid̄ gn̄ e q̄ tam̄
 nos q̄ antiq̄ q̄ nōie vocam̄ h̄riū
 marim̄ eo q̄ totū p̄m̄p̄ sit hoc gn̄
 aialis et p̄m̄s vocat̄ in motu loco p̄dm̄
 Quid̄ aut̄ gn̄us q̄ tam̄ nos q̄ antiq̄
 malluc vocam̄ q̄ m̄ corpore nulla p̄
 pus inuenit̄ h̄r sup̄flua h̄nd̄tatem
 neq̄ vas sup̄flua t̄ aliaq̄ Sceptū
 aut̄ gen̄ e quod lignū vocat̄ q̄sicut

eo q simile sit frusto ligni Septimū
 aut genū est quod ventrale dicit qd
 ventri vultū omīs videt et simile
 dicitur aut serpentiū vocat eo
 q sicut colubra Romā aut habim
 dat mari germanico valde quod
 vocat flegmaticū eo q flegmati vi
 stasim sicut est ab alimmon aut pe
 nitus sit sicut decanū aut genū
 spongia marma q vultū tūq sub
 gūco aut gūmet q aial quod vocat sū
 cus hec aut gūa facile exopt qm
 qui vel modica exoptus est i mari
 nis et ego puto q sint multo plura
 licet sint ignota nobis Quodlibz aut
 istaz gūm multas in se gūmet spoz
 dūerptates Genus e aut emō quod
 e carens sanguie quoddā moemē co
 mēdia ventris p mollia p caro et
 suū optus e durū testēd Et pūm
 eō extra e molle et mētus durū
 testēd Et pūm quide horz quod e
 extra durū hē durū nō carabile
 sicut ostrea sed qteibile qstūd que ge
 nus carenas sagne quod mēptū omē
 vocat malachie est genus aialis carēs
 sanguie et carnea eō molle e extra
 Et quod eo mēbrū e durū e mētus Et
 hoc e quod vocat sepia q ossēd qdd hnt
 mētus et optus est molle tremulū
 carneū eus et h sūd sint polypz et
 calamare Alud aut genus de quo dūpū
 e quod vulgo molles teste et hoc nome
 qvenit oīm quod e durū extra et
 molle mēta Dūmū illud durū quod hē
 extra non sit qteibile sed curuabile sed
 potius ad hōc fiat qteibile recipit ignē
 e exoptans sicut testa locuste maīs que
 karabo grece vocat Et sicut testa can
 tu pter quod ead karabo et canō de
 spe bñ e pūmāuert pphī aialis qd vo
 lat molles teste ad huc aut illud genū
 sanguem non hntis est aialis quod vo
 lat vulgo hnt corā testēd durū teste
 Et m hoc gūe gūmet omē genus ca
 rens sanguie hnt carne molle mēta
 et ptem duram testēam extra ita q

ita q illud durū sit frangibile p
 ut qte ribile quod vna fractura i mē
 ta dūpūte frangibile vocat pē sū gūa
 ostrea contūlioz q grece halsum vo
 cant et sibi sūd omē dūpū aut pē her
 et hec mēgnē aialis sanguie carēt p
 nō marma sed testēd q sint amulopi co
 pōis quorū e multa dūerptas q amulo
 ptas caro aut eī in ventre aut i dorso
 aut mētroq sūmūl Et omīa hec amulopi
 qvenūt mēhor q mēto corpore eō n
 e aliquod es dūmctū nōq tam dūmct
 ta aliqua sed mēcorpūbus est aliud quod
 dam mēbrū eus tēcāo sūmū sūd sū
 mēdū est in ter carne et ossē
 Corpora hūc hūc aialis sū dūa
 e tam mēz q extra sūmū omē mēd sēz
 Et istū quide pporēd e omē quod est
 amulopi corpis Aliquod aut nō amulopi
 nō hē omē tale corpū sed hē amulos
 duplicatos p mēbra sūa sicut i testēd
 sub aliū sicut aial quod vocat aqūyūd
 quadrāgēta qūor eo q tot mē pedes
 hēat Et e quoddā aial quod mēgredīt
 aurez hōm et hē mēpū venenōsū sed
 venenū eus nō pūpāt mē in flacām
 magnā sicut pūmctā apis Et plūz
 sūd qstī hnt amulos duplicatos ita q
 omēs cōrugat sup aliū qn se cōhūnt
 aialis illa Quēd horz gūm amulopi vī
 delis ad amulos hē alas sicut apes et
 vespe Istus mē aial alaud e qmūddā
 genus amulopi et in isto gūe aialis
 sūnt alata rugosa cū duplicatōe rugaz
 sicut vespe et apes et quedā nō sū
 fōmētē et genus aialis quod huben vo
 cat quod nos noctilura vocamz est
 ead de gūe aialis sanguie non hnt rī
 gōp sūc amulopi corpis hoc em aial
 volat in nocte et appet sūc ignē Istū
 igit gūbus aialis sanguie nō hnt p
 libat p mēpūamz narrat mēbra
 pūm gūis quod vocat malachie put
 mēgnē pnt panathōmīā dīcamz
 igit q malachie habet eo mēbrū
 exoptans pedes et caput et hāc cap
 e mēz p pedes suos et

suu corpore continuatio sup caput suu
Etiam supra diximus Et hinc in biva qda
q sunt inter caput et pedes hinc et alas
etiam in malachie capita sua p inter
ventre et pedes pedes aut gms deq
mo loquimur Potto mo ad plus et hoc
quide pedis quent tuda gm malachie
aliquid carne e valde multoz pedis
illa quidem qui poto pedis hinc pedes
ad modu Unguis formatos Genus aut
seprie et illud quod vocat canes et id
quod vocat canis Et h gna vocat au
tenna fauage et similia fauage h et
omna gna loco pedis hinc duo additam
ta quoz extrema p valde dura
Et p illa additamta accipit abid
et porrigit al suo et in natado mo
uent illa additamta sicut remi Cohat
aial vnt quibusda pedibus loco alaz
in flectendo eos contra ventre suu
sicut aius flectit alas qm volat et
quibusda pedibus vnt loco manuu
porrigendo pallos abid oi et accipiendo
abid per apes Et quibusda vnt loco pe
dis an ambulando et is multos hinc pe
des ppter diversis vsus Sed inter pe
des nulli reddat abid oi nisi pedes
illi qui sunt ppe oculos pedes aut ho
p aialud hinc extrema valde acuta p
extremitates pedis canari fluuiat Colo
pedis ipoz declinat ad albedine Et qu
bet corpore fissus in duo sicut pedes can
ari vt diximus Et radius siue principiu
auglibet canis e imparis spondilis dor
si eius et m hoc dicit acanari pedibus
quoz radius e in vno sub ventre et i
hoc aiali no e spondile sicut i aialibus
sanguinem hmalibus q illa hinc dorso q
portat ex mulas spondilibus In hoc
aut aiali dicit spondile ps leuis que
venit per dorsum ipius Adhuc aut
m hoc aiali pte leui q e supra pedes
et cana eius e mebrud venale sicut
canali Et p illa emittit humore sal
sim maris supflua q

p venit ad eius in teiora Et in aliq
gna declinat illa canalis ad dextru
et maliquo ad sinistru Et p illud etia
mebrud carne sicut mas emittit seme
sicut muliere sua q ad canalem
illud venut pauces pori sicut ad ca
lem vntz vntibus venit canalis vnt
et canalis pomat et canalis humor
medij inter poma et ap qui vocatur
arabice algalagi hinc aut modu ma
lachie natat pdm latus digens mo
te hoc e supra mebrud quod dicit cap
eius eo q caput hinc inter cana et co
tendit se et dilatat se lateralit moue
do dilatatoe extranea Abombus fe
alys aialibus et intali motu oculi ma
lachie appiaut aduersus manus suas
eo q oculi eius sunt in supmo caput
Et os eius est postius oculus eius Et
capita quidem sui hinc gms aialud
dit sicut vna sicut dura et in flata et
tudoza eo em q torpore eius qm con
gmasatid est Et super caput eius
humor caput dispillans incipit in
flat ipm et in p cet duru ledetur
ponte corpis et destruet figa eius
In pedibus aut accipit tempe p te
pestat lapides et tenet se fortiter
ad eos ut autema dicit ne misca
estu male sed est aliq vntz sicut in
fipus marina non p retine pedibus
ome ppter puitate et puitate hare
ne et inter malachie octo pedis et
ipud aial multoz pedis e diversitas
qm aialis modu multoz pedis e pui
corpis et valde longoz pedis Ali
vero mo aialis octo pedis aialis est
magm corpis et breuiud pedis et
to no hinc p ambulare super eos amp
aut in modis malachie est adhuc alia
diversitas qm illud quod vocat thomz
est longus inter ea Et id quod voca
sepria est latus inter ista aialia Et
id quod vocat rotho multo mag
t q id quod vocat thetidez qm

corpus eius invenit q̄ quāq̄ cubitoꝝ
 Septia aut̄ fortassis invenit alij mag
 nitudine duos cubitoꝝ nō p̄p̄e voca
 septia q̄ septia quide e de gne malacie
 ut dicit aucema sed nō e adeo longa
 sed vocat ap̄m aucema p̄dina Et hoc
 q̄ nos iā p̄d̄m quosd̄ d̄vina t̄t̄ide
 ip̄e t̄ḡonden vocat Et addit q̄ id q̄
 vocat multoꝝ pedū h̄e p̄de longiore
 aliquātila q̄ p̄t̄ m̄sina duos cubitoꝝ
 et hanc p̄t̄o e vitatem Et id dicit
 ar̄p̄e q̄ aūl̄is multoꝝ pedū siue polipi
 pedes eū p̄ntat̄ p̄d̄nle hoc aut̄
 est duos cubitoꝝ aut̄ maioris modus
 alit̄ malacie qui vocat̄ vocat̄ et va
 r̄e valde et inter ip̄m et eū q̄ supra
 t̄ḡonden aut̄ t̄ḡonden vocam̄ est di
 uer̄itas q̄m pars acuta lat̄is vocat̄ et
 lator quā pars acuta cōfidez Et in
 vna ala indusa ḡt̄net̄ to t̄ū sūd̄ cor
 pus Et hūc p̄stem q̄ vocat̄ ar̄p̄e
 vocat̄ t̄ūm vocat̄ aucema
 Sed mala p̄st̄is t̄ḡonden p̄ d̄i
 ones et vacuitates plures m̄st̄ib̄
 d̄m̄p̄ ad huc aut̄ e aūl̄ pelago p̄d̄ in p̄o
 fundo pelagi manens quod ḡm malac̄
 te videt̄ e cognat̄ e e duos m̄oꝝ
 vnu em̄ vocat̄ amai variis t̄h̄is et
 alter̄ t̄ḡolis quoz̄ vtrūq̄ in hoc ḡn̄e
 cognat̄ e malacia q̄ capita vtrūq̄
 q̄ sunt̄ inter pedes corp̄ Et os corp̄ q̄
 p̄st̄us acūlis super caput corp̄ Et in
 ore p̄ duo dentes Et super illud os
 v̄t̄e p̄ otuli magni caput m̄ p̄ d̄i p̄g
 uē e p̄na cartilago Et in ore eius
 e modica caro q̄ loco lingue e videt̄
 Nulla em̄ ap̄us modi h̄e lingue p̄d̄m
 vitatem sed loco lingue v̄t̄ carne
 illa et ad lacerat̄ corp̄ eius nō d̄m̄
 in longū sed caro rotūda corp̄ pu
 rotūda diuidit̄ diuisōe ac p̄t̄ ex glo
 bulis suis eē compacta Et in hoc con
 uenit om̄es modi m̄ta malacie quod
 h̄nt̄ corū q̄ sūd̄ corū coopt̄ e nō
 m̄t̄sta p̄ m̄lli uel dura sed cor quod
 coopt̄ ta creas aut̄ suoz̄ m̄toꝝ e
 p̄d̄m quod refens habent̄ igit̄ p̄p̄ia
 ora int̄us ososagū longū et p̄t̄at̄
 et post ososagū infus pap̄ magna

q̄ similis e pape auud et illa p̄p̄ia
 dicit̄ e loca stomachi Et p̄ p̄p̄ia illa
 h̄nt̄ ventrem siue ventris m̄t̄st̄m̄
 involuta tortilose et hoc e p̄p̄ia q̄
 ososagus in s̄ba Et ad hoc m̄t̄st̄m̄ q̄
 mulat̄ gracile m̄t̄st̄m̄ p̄cedens ad am
 orificū Et nullū quod m̄d̄ malacie h̄e
 aliud m̄brū adict̄ m̄ m̄brū q̄ m̄st̄z
 vocat̄ quod vas semlarū m̄t̄st̄m̄
 quo e h̄m̄ditas p̄matica Et hoc e m̄brū
 valde magnū Et sub ore eius p̄t̄at̄ m̄l
 tid̄ ḡt̄nens de h̄m̄ore ingro sicut e
 m̄causid̄ et maxime septia et polipo q̄
 sūt̄ de gne malacie sicut d̄vina supra
 Et q̄ accidit ei timor op̄ aliquo alio
 aūl̄i venante ip̄m eiat ap̄m h̄m̄ore
 in aq̄ et turbat aq̄ Et aū h̄e m̄brū
 p̄t̄ sub ore ip̄us et p̄ ip̄m e ososa
 gus p̄p̄ canē pulm̄ Et d̄m̄ p̄cedit
 m̄t̄st̄m̄ ab in f̄oi et extendit̄ su
 p̄us m̄ota os eius colligit̄ semē p̄d̄
 Et tela et eiat ip̄m sicut d̄vina ita
 q̄ p̄ v̄m̄ et eū d̄m̄ ad aq̄ d̄m̄t̄
 m̄t̄st̄m̄ diuersi eiat et p̄p̄ia et p̄t̄at̄
 Et id em̄ h̄e p̄p̄m̄ quod ori et m̄t̄st̄m̄
 eius v̄t̄m̄t̄ ab in f̄oi corp̄ eius ad
 ap̄m et m̄t̄st̄m̄ alit̄m̄ ip̄m m̄brū
 m̄venit̄ pilositas quod d̄m̄ sicut s̄m̄t̄
 in eo plantae pilis s̄t̄es plantate d̄m̄p̄
 aut̄ m̄t̄ora sepie et eius quod vocat̄
 t̄ḡolis sunt̄ dura p̄p̄ie manent̄
 p̄te corp̄ Et id romana lingua adu
 ricie nome eis imposuit Et d̄m̄t̄ ḡn̄e
 videt̄ e id quod vocat̄ p̄m̄on Et id
 q̄ ap̄t̄os aquilustad vocat̄ h̄ em̄ am
 bo et septia magna h̄nt̄ ḡn̄e siue p̄t̄
 tudinem sed parū diuersitat̄ e m̄du
 r̄ia m̄t̄ora corp̄ q̄m ap̄t̄os e m̄lt̄m̄
 forte siue d̄m̄t̄ ata q̄ creas eius v̄
 det̄ e media ant̄ p̄m̄a p̄st̄ et os
 ḡp̄p̄ib̄lis Et alia nō p̄ adeo dura
 sed queda ip̄o h̄nt̄ m̄t̄ora ḡn̄al̄ia
 rara p̄d̄m̄ p̄bam̄ h̄nt̄ em̄ q̄ vocat̄
 t̄ḡonden e p̄t̄ib̄lis pars m̄t̄or Et
 creas eius videt̄ e p̄t̄is cartilagini
 Et hoc at̄ e ab alys diuersificat̄
 figura p̄d̄m̄ diuersitatem totū corp̄
 illud aut̄ ḡn̄e malacie quod e m̄l
 toꝝ pedū siue polipus nō h̄e in m̄

facilius rem duram patit alia q̄ hnt
durities amulofas in supiori in tioro
corpore suo. Sed hoc genus mar-
cuetu capite h̄ aliq̄ simile cartilagini
et hoc effiat valde duru p̄q̄ p̄nuat
ctate p̄cedente Et in hoc ḡne inter ma-
rem et femina d̄ d̄ueritas q̄m mas
q̄t am̄ v̄ia venalem q̄ p̄tendit a
cerebro sub stomacho ad p̄tem corp̄is
fiorum et h̄ e similes m̄tate m̄mil-
le in figura femina v̄o h̄ duas conas
sup̄ius descendentes in fuis et subis-
p̄is mas et femina sunt corpora ru-
bea que s̄t vasa ḡmentia in femina
lat in malibus Et illa ova et lat s̄nt
copte sup̄iori p̄t̄a ita q̄ appent m̄m
fecus et m̄t̄ista vasa e semen et
color eius est om̄is et idem albus vi-
deliz leuis sup̄fici et q̄ntitas onora
et femine huius aialis e q̄ntu implei p̄
vas manū capite ap̄o Et io ḡcepto
femine t̄m̄st̄ vasa illa sup̄ capite
corp̄is q̄ntitatem Sc̄p̄ia aut h̄ m̄m
tioi eius duo vasa plena eius q̄ s̄t
pl̄u grandm et s̄t alba ad m̄m aut
melioris s̄tis et figura dictoy s̄t
p̄ anast̄oz. In om̄ibus aut ḡmbus
malacie d̄ueritas e inter marces et
feminas q̄m marces s̄t pulc̄ores fac̄
et maxime in sc̄p̄ia q̄m ant̄ora cor-
pora s̄p̄ie fac̄ s̄t magis nigra q̄
d̄or̄a ip̄o et corpora marid̄ s̄t ma-
gis aspera corp̄ibus femina. Corp̄a
cū femina s̄nt leuia filosa et maḡ
inter copas amplius aut q̄nt̄ mala-
cie que s̄nt multoy ped̄id̄ s̄nt m̄ta-
n̄o et om̄id̄ quodq̄ ḡn̄ḡ corp̄is asend̄
super aq̄ et quidd̄ vocant ip̄m draco-
nem aquaticū post illud aut ḡn̄s
e illud quod ambulat super t̄r̄d̄ i sim-
do male Et p̄ illud s̄tm̄ aut̄ena p̄
ca q̄ natant in medio inter fund̄ et
aque sup̄ficiem et illa p̄a s̄ respectu
duoy p̄cedent̄ et s̄ multe d̄ueri-
tat̄ et de n̄io illoy quidd̄ mod̄ q̄ licet
h̄cat pedes tam̄e null̄ or̄o m̄t̄ina
h̄t m̄t̄urb̄is m̄p̄ illa q̄ e m̄q̄nt̄e au-
ris ad corp̄is et io q̄m eiat de mai mo-
rit̄ tandem q̄ redire non p̄t̄ adh̄

aut de modis istoy est mod̄ aialis
qui vocat̄ molle eo q̄ n̄o h̄t carid̄ ap̄m
et h̄t in medio corp̄is sui p̄f̄nda folica
et ip̄e pasit̄ sepe in p̄ta l̄t̄y maris
et id̄eo eiat̄ ant̄a super arenā et m̄it̄
videm eo q̄ redire n̄o p̄t̄ ad aq̄ et h̄c
modus valde p̄uis est. Ad h̄c aut̄ h̄c
aiali q̄nt̄is e q̄ quidd̄ mod̄ qui e
m̄t̄is et m̄q̄ q̄nt̄ ab eis sed q̄nt̄
capit̄ et quosdam pedes per quos pasit̄
q̄m rapit̄ cibid̄. In hoc est q̄ h̄c canci-
lid̄ h̄t multos pedes q̄m ap̄m̄t̄ mala-
cie h̄t igit̄ e d̄ispos̄ aialis max̄m qd̄
malacie vocat̄.

**Capitula de n̄o et d̄ispos̄ aialis et
de d̄ueritatibus eius q̄ vocat̄ mollis
teste**

odi aut̄e aialis quod vocat̄
mollis teste magis ḡne s̄om̄es
cancer s̄ valde multiplices
et q̄v̄ent̄ ad malacie in h̄udo h̄udo
m̄t̄os. pedes v̄nus aut̄ mod̄ et
p̄os huius aialis est illud quod
ḡoce vocat̄ Parabo qd̄ nos latine
locusta maie vocam̄. Et e fere or̄o
i figura s̄nt cancer fluvialis caudat̄
qui p̄e nan cancer sed garuay l̄re
vocat̄ sed m̄q̄nt̄ate e multo maior
Parabo q̄ cancer fluvialis. Alius aut̄
modus mollis teste e aialis qd̄ d̄r̄ assta
c̄oz et e cancer mar̄m̄ sine cauda et
p̄ennis sed e multoy ped̄id̄ rot̄id̄. Et
inter as̄os duos mod̄ e d̄ueritas q̄m
Parabo in ant̄oi sui capit̄ h̄t duos au-
leos mobiles ex̄it̄q̄ latere c̄ust̄antes
terc̄id̄ aculeid̄ m̄q̄ p̄tendit̄ testa sua
qui e medius as̄ic̄oz aut̄ n̄o h̄t et h̄
p̄e vocat̄ cancer. Et h̄t ead̄ alios mo-
dos d̄ueritat̄ de quibus in fuis dicit̄
Et aut̄ ad h̄c terc̄us mod̄ qui dicit̄
as̄ozim. Et s̄nt quidd̄ cancruli longi
qui conthunt̄ et s̄rigit̄ v̄p̄ extrem̄
caude. Et q̄nt̄ e mod̄ cancr̄oz q̄
s̄ mod̄ terc̄us q̄ vocat̄ ac̄ḡazim h̄t
subd̄ivisiones q̄m q̄dda ḡn̄ḡ e ip̄uis
quod vocat̄ gibbosum p̄t̄er̄ em̄m̄e
q̄ h̄t m̄d̄or̄o suo. Et s̄tm̄ ḡn̄ḡ eius
e quod vocat̄ longissim̄ p̄t̄er̄ cor-
pis sui longitudine. Et 39 mod̄ est
inter v̄tr̄iq̄ et e medie et m̄q̄nt̄ate

longitudinis et hoc e genus puid et
 nup' cepit amo et hoc habundat valde
 in ambulo luteolus am' marud m'zo a
 quilonarud In m's caia canaroz p' genad
 duersa quodda em' genus canaroz est
 valde magm' copis quod grece e' agy' aha
 vocat' aliud caia p' minores cope et illi
 p' multos g'm' et genus terad p' canari
 qui h'italli vocat' qui p' q' medio p'nt'
 Et post ista ca' g'na' et p' m' quantates i' cop
 triu' genero p' multa g'na' canaroz mari
 noz Et quoda' p' genera canaroz val
 de et multa corp' no' h'nt no'nd' nota' n' b'
 Inuentu' aut' e' in ma' p' p'p'dis quod vo
 cat' a'ly' d' e' g'ab' n' p' quod s'm' d' p' p'ci
 m' p' p'at' quidd' dicit' g'ng' q' canari t'p'
 t' d' h' m'ia' valetata et p' l'it'udine p'ic
 turata et no' e' magne q'nd' Adhuc aut'
 T' mai' iudaico quod vocat' ma' magnu' d'
 venit' g'ng' canaroz m' g'm' copis et vo
 cant' canaruli illi m' l'it'os p' p' p' p' veloci
 tatem m' p' corp' adco' em' p' veloces
 q' p' p' h'ndi non p'nt' et e' m' l'it'os ma'is
 Et du' s'ndit' no' inuenit' m' corp'oe' suo
 aliqua sup'flua' h'nditas amo' aut' eius
 et co' p' n' m' p' p'at' m' p' sugendo p'at' planta
 et venter' nutrimenti' eius m' quo' p' m' p' p'at'
 h'olus a' p' p' d' et h'umare a' que' sup'flua' a'
 extra ip'm' q' no' trahit' nutrimentu' nisi p' p'
 modu' radice' planta' et alia' p' p'at' no' h'nt
 aliud aut' genus canaroz e' p'ud' valde et
 aspectus eius insignia' p'at' aspectus canari
 que' supra' vocant' a' p' p' que' m' g'nc' can
 aroz supra' p' p' p' Et hoc' ap'ut' n'ros ma'
 malos aranea' malis appellat' d' m' d' i' s' m'
 m' d' canaroz quos n'ra' m' p' d' m' d' m' d' q'
 fere' s'it' e' t' p' p' p' p' m' t'act' l'it'os
 t' d' p' l'it'os em' corp' n'ra' p' m' d' m' d' m' d'
 li' Et om'es h'nt' multos pedes et m' m' d' m'
 bus suis h'nt' carne' et extra' t' p' m' d' m'
 m' h'ot' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 pars m' s'ior' q' e' p' p' p' p' m' d' m' d'
 ta' e' mollia' et d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 dura valde q' e' p'at' tela' q' e' p' p' venter'
 et cauda' canari' p' l'it'os Et m' l'it'os fac'
 reponit' sua' s'ia' retinentes ea' p'ad' adhe
 rentes' r'na' a' s'it'os quibus' q' p' p' p' p' p'
 illa' Genus' n' b' p' m' d' canaroz quod' karabo
 suo lacusta' malis vocat' h'nt' pedes d' m'
 m' d' ita' q' in utraq' late' p' p' p' h'nt'

et inde et pedes sui hnt' aculeos sicut
 pui unguis in extremitatib' suis sicut
 aut' et g'ng' canari qd' canari q' vocat'
 qd' in figa' s'it' e' karabo similis h'nt' d' m'
 pedes cu' aculeis Terad' aut' g'ng' quod
 vocant' supra' a' g'ori h'nt' m' p' quodda' g'c'
 nus canari quod dicit' g'bbosid' et h'nt' i' z'
 pedes p' h'nt' et p' m' d' p' d' d' m' qui
 s'it' d' p' caput' s'it' valde acuti' sicut
 aut' p' d' d' p' p' m' venter' eius
 s'it' l'it'os et venter' caud' ad' quod' cauda'
 l'it'os p' p' m' d' venter' karabo' Gen' n' b'
 quod' g'c' vocat' cy' p' quod' auicenna
 vocat' cam' s'it' e' e' col'is aurea' et est
 m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 ista' h'nt' istud' h'nt' i' pedes quos' p' m' d' m'
 caput' quatuor' h'nt' et quatuor' inde p'
 l'it'os et qui' s'it' p' d' m' d' m' d' m' d'
 s'it' tres h'nt' et tres' inde et illi acuti
 s'it' et g'rales p' d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 m' d' et leue' ad' h'nt' aut' pedes q' m' d' can
 aroz m' extremitate' sua' p' l'it'os m' s'it'
 venter' domestica' l'it'os sicut' pedes a' l'it'
 quod' e' am' l'it'os corp'is et multos pedes
 s'it' venter' et ap' p' s'it' aut' de acui
 l'it'os pedis m' s'it' m' d' m' d' m' d' m' d'
 h'nt' aculeos p' l'it'os ad' cand' p' m' d' m' d'
 ad' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 canaroz habet' caud' cauda' sicut' can'
 p' l'it'os et n'ra' p' p' p' p' p' p' p' p'
 et p' p' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 s'it' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 h'nt' quinq' alas caud' p' d' m' d' m' d' m' d'
 ligatas' Genus' aut' illud' g'bbosim' canari
 quod' supra' a' g'ori n'ra' m' d' m' d' m' d'
 cauda' p' p' p' n'ra' p' d' m' d' m' d' m' d'
 caud' s'it' s'it' n' b' h'nt' m' p' quatuor' alas p'
 l'it'os m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 illud' quod' vocant' cy' p' alas h'nt' p'
 n'ra' p' p' cauda' m' d' m' d' m' d' m' d'
 p' p' h'nt' et m' d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 pedes p' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 ac'oe' s'it' e' et hoc' m' d' m' d' m' d' m' d'
 ter' ac'oe' videlicet' e' l'it'os p' d' m' d' m' d'
 p' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 genus' quod' karabo' vocat' et terad' g'c'
 quod' a' g'ori vocat' s'it' longi' copis cu'
 quoda' alia' g'na' canaroz p' p' p' d' m' d'
 amplig' aut' m' d' m' d' m' d' m' d' m' d'
 et femina' est d' m' d' m' d' m' d' m' d'

pedu fere e fiffus mduo pmo aut pes
maie non adde aut et alique sup indor
p femie sunt multe et versa colla p
mmores adhuc extrema pffioz pedu
marie sunt magna et acuta Et ttemid
aut postiois pedis femie e puu et leus
Sed m hoc qd aut q tam mas q femia
hnt ppe oculos maculas pulcras magis
et subillis hnt comia magna pua admo
do lineas q au vocant abarabile
oculi aut omi madoz quas narzauz
sunt duri et magni pportoe sui copis
et mouetur ad omes ptem et pte faci
ut oculi multos alios canaroz Et p
cipue oculi canari qui vocat pte q
m colore declinat ad albedinem mofa
tu aliquo mgedms perq luce albedo
et pedes magnos corp m fiores qui
sunt p omi p q duos pmos pedes ma
gnos sunt nua Et p q illos sup duo po
des magni qui p maiores alios pedibus
et ad extrema corp que diuidit pte
forfices et sup pte lacra q extrema
pedu karabo Et diuersant mter se q
dextri pars pedis lata longior est
qua sinistra et subtilior Et terna aut
pars sinistra est pffior et rotundior et
extrema illaz pte fiffure queda addita
menta pte dentes supius et m filis p
per omia videmz ee m forficez can
flumialis licet ista extrema meo pte
pua Et dentes quide p m pede dext
m dicta extremitate forfice p pui acu
ti diuersi m pte pte p admittent In
pte uo sinistra m extremitate pedis
qua e diuisa forfice mandibulalis hnt
dentes acutos diuersos m extremitate
et m radice media forfice p gressiaces
pate molares et m m fia quid pte for
fice sup quatuor dentes p gressiaces et
m supra sup qtuor aliquatid distates
abntucent et hnt modus mouet m for
fice ptem supioram pte fere omie fere
canaroz forfices tales m pte hnt
et figit illd applicando sup m ptem Et
ante diuisione dilatant exopte m fidi
appiendz pte ac si non sint creata m
ad accipiend ossa uel aliquid duri et
ad tenend illud Et sup alios omes den

tes sunt duo dentes acuti Et post hos
sup auricle m quibus gngit duo madi
bulala forfice et extremitates illaz au
ricularz sunt pmoza et illaz q semper
mouet forte p pellenzo aq m fiffura
mobilis parte forfice mandibulalis hor
aut aal mcuriat et mcurando redu
tit suos duos pedes anteriores ad suoz
et dentes eius q pte m forficebus eius
appiant dentes qui p m forficez kara
bo Et supra istos pedes m anagi animis
capit sui p comia longa gracilia sed p
breuioza et subtilia qua sunt comia ka
rabo Et m pte ista longa comia hnt alia
quatuor comia q m pte et colore p
similia alijs duobz longioribus comibus
et m pte pte breuioza et subtilioza
alijs duobus Et m pte illaz comiu
versus caput sunt oculi debiles et pu
ce no pades magni sicut oculi karabo
Et vltio loquido facies aialis e acuaor
q pte facies aialis aialis pectus uo eis
lacus e pectore karabo Et caro eius
mollior e carne illuz Quatuor ead
pedes eius exopto pedibus apius sup
fiffi mextremo quoz pedu quatuor duo
sunt hnt et duo inde pedes aut q p
magis vmanantes pte collid p pte
ome pte ita q semper pars lacra vti
mca adhuc aut femia hnt qtuor pedes
m parte ventis ut ut sup aua pte
amp aut omie aal quod e degne qd
iam detrauz hnt pma eluata uetia
extremitate pte pte pte pte pte
eius e laue pte corp karabo et i
ter marte et femina no e manifesta
diuersitas m pte q acula q p m pte
maie et m anteriori capite eius p maie
tes m marte q m femia dnt pte aut
sup e os sup pte m canaro flumiali
et m pte pte aq maie et erat pau
lati claudendo os sup pte facis pte
p marte branchoz amplius fere omes
modi canaroz et modi karabo hnt qd
ossa more et hnt figuras qruada au
ricularz et sunt multa et alia qruada
super aliud pte m canaris flumialibz
et hnt ege omibus adme aut gte qd
canaroz quod dymoz hnt hnt dentes

et papue karabo Et ora corp p rata q
 se co puda canosa mtus mcer dentes
 et carne illa ad gustu vnt loco lingue
 et post illa carnem mtus e stomachi
 applicata cu ysofago sine ore stomachi
 Et stomachi corp est sicut pellis tenuis
 plena alij humore putrido et ysofago
 et valde breuis Et a ventre sine sticho
 corp in suis exiit mtefmd quod in omibz
 modis karabo et achorim p tendit usq
 per cauda tota ad anu qui e miori cau
 de subalis v e coitus supfluitatid sterco
 raliu et per eud locu in femis e coitq
 ouoz hie p aliud meatu venat ad locu
 coitus illius q stercoisat supfluitas Can
 tri aut alij hnt portas stercoimas su
 p ventres suos in suis q appetunt ad emt
 tit stercois et claudit cu id emissid fue
 et precipue illi qui caudas no hnt ad
 huc aut oua femiaro talu canaroz su
 mtela q e sicut mtefmd Et illa cela
 mtefmalis diuer p fcat mco p d m mag
 et mco quod et ipi p maiores et mioroz
 Quptet aut nos co pmetaliu condare
 diuer p tate am maday huc aualis ve
 co melius stant cause aus et mebroz
 epuls dicant igit q karabo h e duos ma
 gnos dentes p fmd mfixos sicut dypis
 Et mco e hnditas maris sumpta et re
 iecta et mcer eos a caro plis lingue post
 ad aut mtus ad radicem ois h e ysofa
 gium breue deinde ventre sine stoma
 chum aug tucias e sicut colla h e e f
 in ore tres dentes quoru duo p sba co
 sequentes co q mter eos mchil est modu
 et respouus dens aliquatid septus q
 ab eis sub ventre aut sine sub stoma
 cho hnt mtefmd pland equalis vbiq
 spissitudinis quod pluenit ad anu vbi e
 coitus supfluitatis Et ista quide mclra
 q dyomq in omibus modis p karabo et
 in omibus modis achorim et in modis
 rancoriz Insuper ecia karabo h e via
 venalem q e sicut canalis pcedentem
 usq ad anu pcedente per q e coitq
 supfluitatid Et illa via e pmen mar
 et oua femiaro Et h e via mag m p
 fmdo corpis Et mtefmd per quod egre
 dit stercois e super ad mag ad mani

festu corpis et no e diuistas ista via
 t maibus et m femis q in ambibz est
 subtilis et alba Et mco e hnditas pal
 lida colois Suis pnapu e copte pecta
 ris Et mco dia snt oua massata s
 imicem ita q se q p mte m m q recedit
 a rotunditate ad angulid et papue igit
 illo quod achorim supra noituz Et mte
 timu quod qd est via supfluitatid ca ma
 ribus q m femis moent p d m sensid pte
 Sed tunc copte simo q nates sub caude
 radice hnt virgulas quatuor longas
 et duras quibus femie carent omio Sa
 mlce aut hnt vyo p d m aliq mod p m
 aiali Malacie quod sepiu dicit sepiu
 em moluca q adducimeta h e more Et
 precipue illud genus quod dicit marchon
 quod mter pta stomachus hnt restam
 hoc em e bomebus karabo et cancer
 et pncipiu quide huc mebru e co parte
 orificij venaz sine viaro canalid que
 snt sub postio pedis usq ad ptes em pro
 tendit et p nervoz substantie et
 mebru e caro rubea sanguis colois vis
 cosa tactu no ois plis carim Et sub mebru
 mebru quod dyomq quod e copte pectol
 snt ptes mtefmi applicate mtefmo mai
 loi copte m fcoi non quida applicatone
 dicit q e die cap dirigut ad am de
 coitid cu ipis nec vocant ptes mtef
 tm m p pter similitudine pte illius
 tele ad piam mtefmoz et nullis edis
 e seme maru h e igit p mebra ma
 rid in sepiu plid mebris rancoriz quod
 depubus dicit e femiaro aut vas o
 uaz est rubei colois aug quide pnapu
 e co parte ventis et mtefmi in fcois et
 p tendit ad ptem gralem mtefmi Et
 quidem vas m creaco e simlis rancor
 carnis et mco p oua h igit e dispo
 aualis q dyomq tam mte q coitus q
 i manifesto amplius accidit quide ad
 libus hntibus sanguis et vnd h eant
 que nome simlis suis mtefibus quic
 ens ad mtefmi em quent h e ventre
 et mtefmi et stomachid sed no eodem
 vno pnt ista quent no hntibz pag
 p mtefmi ipoz sed hnt mebra p
 canata illis Nam est sup dyomq q

quod quia canaxos hinc duos aculeos in quo
libet pede et pedes in suis quod duplicatos
Sed sciend q aculeus dexter semp quasi
e maior sinistro ut implubus eo q oculi
canaxos in plaut ad vnd lata in quibus
et oculi quatuor comment supra et vna
parte d' sue anelq corpis et sic abmuere
separati et distincti quidd aut canax plus
lulis appropinquat suos oculos ad muicem se
genus hinculoz canaxos et sub corp' oca
lis sic ora corp' ver sue pectus in suis
Et meus sic duo dentes sicut dentibus
karabo et oculi cor' no s rotundi sed lon
gi sicut ~~venen~~ est videre molulis flu
uulud canaxos et super oculos s duo
culm mobiles acuti repaentes ad an
tius et sunt acuta Et inter hos culmos
acutas hnt mbrud acutid in quod ex
tendit tela sicut h' karabo et cancer
fluuialis Et canax quidem ~~capit~~ re
cipit aq per os et reuane pporas deu
at' ois qn claudit caoptola ois pu da
quibz iam an fecit mentioz Inuicendo
aut aq claudit os aliquitid eo q aposti
lus eius porte pendet aqua q in
trat per illas Et oua s qda caupoi
si sicut labia queda dura longa dicit
antius d' acumen capit subto ptes
aut aquibus erat aq s sub oculis et
tame aliq reuic aq illa post dentes q
in m'ioi ois arificid hnt stomachi va
lde bixue qd vocat yofaga ita q aln
ppter breuitate no apper' m'ioi esse
imp plus venter Venter corp' sicut
duo et tuc exijt m'ioi pland sub
tile puent em ad p'oras lnn qd pte
duomq hnt ead m'ra sua caoptola m
brud simile illi q h' karabo qpe dener
et m'ra corp' hnt pallidi colois hui
ditates qn s'paude Et pate aut s'pauce
et h' carnes que sic partes albe longe
sicut q deaput' in canaxo fluuiali Cu
hys aut hnt alias partes rubentes ex
tius et sunt albe et rubee in uolute ad i
uicem et cont' dmp aut inter mare et
femina e diu'p'as s'p'm magnitudinem
et spissitudme qm ossa fete s'p' maiora
et distm'iora inter se q ossa marud no
sunt applicata s'p' sicut ossa marud et h'
similit' accidit femis karabo h' igit dicta

sunt deditas mollis teste analud anaxid
Capitulu in de naz d' ypoicoz aculit
que dicitur dure teste et s' ostrea can
regula

De loquendo aut de hys analibz
que dure teste consistit difficile
est ppter multu' eoz d' ueritate
et nom' eoz ignorancid Et si q' eoz
sunt noia d' ueritate m'ioi' m'ioi' m'ioi' m'ioi' m'ioi'
appellat' d' d' aut ipoz p'ceptue m'ioi' m'ioi'
attendit' m'ioi' videly aulid et mo' canax
in qua est et in modo motus et in modo
clausure et approms In plud quide ipoz
at' alle qm aliud e molle et aliud e dure
et aliud e m'ioi' et aliud rubid et aliud
longu' et aliud breue et aliud p'nu' et ad
hnt margarid' m'ioi' et aliud no h' s'p' a
margaridam licet conchis omes aliq
h'ant de na margarid' In conchis uero
q' conchaz alia e vna et alie s'p' due
vnu' et enqd' aulid sed ultra duas m'ioi'
om' aul' qn uent' h' et itez alia est
rotunda quas conchica spiralis et alia est
oblonga q' compressa s'p' et p'ruca et at
temiata m'ioi' et alia e columma
lis sicut e m'ioi' q' inuencit' in mari
vtalie quod vocat' cana ppter sue conche
similitudinem ad canid' Ad huc aut qd
conchaz e s'p' et in s'p'ibus vbi clau
dit' e tenuis sicut ostree conche q' in
pluibus m'ioi' luttus et flumid' in v'ci
h' Ad huc aut queda e plena et quod
est aspera et queda e lineata radys q'
de vno tenaxo vbi ostrea iacet exu
tibus Et itez qd' e alba et queda ru
bera et queda nigra et queda h' plen
dorem margarid' et m'ioi' et contra Et
multe alie sunt conchaz d' ueritate
amplius aut queda ostrea egredunt'
de suis conchis et queda manet' i' eis
Et manent' queda manet' in mobilis
adhecia lapidibus in quibz nascit' Et
queda extendit' m'ioi' q' contra canchid'
licet no m'ioi' egrediant' Similiter
aut queda m'ioi' appuit' concham et qd'
claudit' et appuit' Et horud queda clau
dit' et appuit' m'ioi' pte t'ncid' qd'
aut m'ioi' pte ad s'p'icid' em qd' dicit'
cana quod e columpnale appat' et
claudit' m'ioi' in v'ra pte sed

id quod dicitur sicut alius duo quatuor non apperit
 nisi in parte una Et iste omnes diversitates
 sunt propter diversitatem anastomose corporis sed in
 epla q pauca membra hnt distincta p
 sua vite imperfectas De istis ergo hnt p
 sequitur sententia aliquarum et adiungens
 tas phicas sic em in stud aialud d phan
 did ducam igit q aial dure teste in
 qui scdm grecos vocat kalaloe kalalo
 quod sonat ostrea conciliud Et ostrea qd
 nome e aialis sed conciliud dicit q mcan
 chis hitat et gnat et omes ista mai dicit
 halzumi arabice quod sonat testud Geg
 aut hircij qvemt cu gne isto et adgne
 de quo locuti sumus m pcedenti ca cu mol
 lis em quere aiali q p pars carnosu
 apus e compata sicut opom caro cu
 quod vocat mollis teste cu isto aut quere
 q carne hnt mca et extra testud ducit
 hypsidam mter istos aut mas aialud q
 dicit dure testa et diversitas e d tes
 ta q m carne qm aliquis mox e m eis
 qui ad carce carne p loco carnis hnt
 partes quasda migras sicut m fuis osten
 demus sed m m antia quoridm aliorid
 e caro Capita aut talia latent ita q
 qd corp no vident hnt capita figurata
 sicut aialis quod vocat kalale agrest
 et e ostrea quod e m agro excedit a
 mari mvenit uel a flumis ostentid me
 dio duarum conchaz puz et similit e
 decatali quod vocat canis et hoc puto
 ee cana Et aial marim quod grece d
 barthora et illud quod vocat qd nupes
 scdm grecos Et ut gnalic dicit fere
 omia concilia p talia pter testudiez
 et linnace et pauca alia maina Et hinc
 ca e q non passit nisi mo piante po
 ros vndiqz trahentia mumentid Cuius
 signid e q pistatores flandrie et ger
 manie colligunt ostrea quod e mca teste
 spualis quod e puidu coctee et ponit
 subarena mpta mac et m affluu maie
 appit et mpmguat p attractid humois
 vndiqz per corp suu Et ego idem optu
 sum decana stance subarena mpta mac
 et pter hoc na no format ei caput
 dicit aut passit solidis quibusda aut

hinc solidis dicit hnt ora et capita pa
 simat hnt mta Dale aut e cep quod hnt
 dicit kalaloe Et alij mox q ptes p aia
 li quod grece vocat astrachis Et hec
 concilia apud nos non hnt noia nota
 sed mventur m magna diversitate m
 maribus mris et melis vpu q lectoe di
 pnt Adhuc aq mox hnt duas portas
 conchales dico aut duas portas duas
 testas sive duos pices admod conchaz
 factas m corpore suo et ex eis est ali
 qd qd no hnt u vna porta conchalem qm
 pars carnis q e mco e m fuis m fimo
 illius conche sicut e testudo apud nos
 et linnax et h grece vocat rabez ad
 aut mter ea q hnt conchales portas
 duas quodd sunt pte appientes et clau
 dentes sepe sicut m co quod dicit affroms
 et mohet grece Et sicut apud nos sunt
 conche q sup p modid alphoz oblongaz
 qm ista hnt mas quibus aial applicat
 m parte pissa et p vatu m parte roma
 tenu et ibi appit et pter hoc dicit q ap
 piant et claudant q dicit aial no quige
 alio cu no impleat tota concha usq ad
 extrema ipis m quibusda aut appientibz
 se et cludentibus p due porte q claudit
 opuaraz pte sicut aial quod dicit saler et
 hec no mntit n hinc qui residat p
 rmas conche et hec p rana et i mo
 bila ad huc aut demis illis aialud est
 quod totid corp hnt conat testa vnus
 ita q m ipis mca carnis appit sicut aial
 quod vocat raba et p qd margate q
 medio p nam ostree et conche ostree
 et de penplus no hnt nisi gustid deute
 scdm e quodd tactus Et e illud no ve
 aial sed mediu quodd sicut duomus et
 no hnt aiam nisi sint opa aialud hnt
 pter aialit q aliquida p mollora
 opibus et testis Et hoc aial no videt
 hnt decalitate msi qz debili dilatacoe
 dilatat se ad nutrimentid et debili con
 striccoe se constringit cu appmquat noceti
 Et talia multa p m mari eo q mare
 calore suo multas pstat spud et no
 pnt mtriri m hudo m fluente ralta
 tem corpaz corp et io no p m scto Gna
 aut conciliuz ead mca diversant

qm teste quouidam sunt laues et plane i
tus et coctia ut ea q vocant solces et
sicut sunt apud nos teste conchales oblon
ge q coctus p plane superficies et p pue
ille q in coctiori suo nitorem hnt in arga
ritate sicut id quod vocat mofez et hria
et aliter Quiddam aut testas apas in co
tioi quoz superficies maque no porrigit p
id quod dicitur mastanca et cyrochim quoz
pma hnt superficiem valliculosam et p dmi
pimosam Quiddam ead hnt testas lineatas
hnt karabiz et modq ziza Et h p multa
quid m maibus mib Quiddam aut no hnt
lineatas testas ut id qd vocat hne et
e puid genus aspera et modq conche que
vocat kartha dicitur ead hnt teste in
pstitudine et gradualitate sive tenuitate
et forte est ista dicitur malia pte ita q for
te in medio est pspior et in extremi
tibus tenuior sicut accidit asperis qd
hnt duas partes fissas fissas in labijs
conche sive ita q vtruzq fundat ab alia
et coheant in loco pspio vbi e ostred
qm quiddam conche sunt subtiles et tenu
is labij in extremo vbi quingit ut id
quod vocat masirabe et qm inceptid
i maibus et in flumibus et in lacubus
Quiddam aut hnt labia in quo conche qui
sunt valde pspio sicut id de qd sicut mo
milia et maubria cultelloz Amplius
aut ead in hac dicitur q quiddam maubria de
loco suo ad locum aliud ut aspis et testudo
apud nos et limax ppter hoc putauerit
aliqui decepti q aspis volat et hoc qd
no facit coram q non capit nec in p
natur et ad coit aspis vase qm capit
pvenat et recedit Quiddam aut no ma
liont aspis loco cui applicat sicut id qd
vocat hne quod no capit in p loco
cui applicat ad id vbi q asplam asturmos
et testudm ambulat et pasit sicut id
quod vocat lupos et ista modq conch
e et quiddam alia aliud dure teste mama
sunt lems et plane superficies Caro aut
modi eius qui hnt qui hnt amd portam
aut duas portas sicut e aglutinata
et applicata teste ita q non p plui
ab ea nisi difficulter Caro aut modi
eius qui asperior vocat et testudinis
est separata a testa et ideo coit ab ea

Quiddam aut ostrea conchilia quecumq in
hoc q hnt testam ex pmo suis gnan
bus materialibus et effluant et qnta est
de na asperior qui spat a concha in apt
motus eius ad coit sicut et aliorum aliud
qd coit e vnde motus est sicut dyon
in libro celi et mundi mlibra aut mioris
ipolo om fere p similia et maxime i
grie stans sive testudinis et mioris
quid no e magna diversitas inter hnt
vnde poret sive concham et inter hnt
duas portas sive conchas Sed magna e
diversitas inter testudine et id quod no
mouet ab eo suo et vna quidem dicitur
simpla i mioris que sive miora i conchis
e q quiddam sunt ostrea maiora et mani
festioris figure Quiddam aut lacora et la
tentia hnt organa Ad hoc aut quiddam
sunt carnes dure et quiddam mollia i car
ne sua et multas modis alijs diversificat
ad mioris em ista mior q emia p hnt qui
dem coctus vbi concham tangit carne
dura et maxime mioris sua quibz si
mior ab eo et mioris caro dura est mo
dica sicut et in pauas e multa et m
medio illius carnis dure e caput aialis
et duo cornua sup caput sicut apparet i
testudine Et alij coctalime caput a
testa et retrahit apm qm timent duc
dam aut mvenit q dentes hnt i ore
suo sicut id quod vocat hallos hoc et
hnt dentes pios et acutos more suo
quiddam aut hnt additamenta p miora
sicut labia quiddam et acapue aliud p a
Et creaco caro e similibz creaco lingue
q gustus aialis respicit e additament
illis Et illud quiddam mioris coctis m
venit in eo marmo quod e miora con
cha sicut testudo et id quod vocat te
reboz et id quod vocat karaba hnt et
mioris tale additamentale et e durid p
e additamentale quod vocat rostru mu
sta bestialis sive carnis et hnt quidam
vocat calcem Et quiddam vocant acu
leu Et hoc em rostro musta pforat
coram bestiarum quadrupedum Additam
ta aut hnt aialis marm p forora
q musta et id alij ad eis pforat
testas aliorum ostreorum et coit hnt
tates caro p qd aut in talibus est

venter in quo colligitur et digerit aliud
 Et in quolibet horum generum est vesicula papal
 sicut est papa autem in mollescit ab eis et
 subventare in eis in corpore et membra al
 ba dura que mamillare comis et plura facta
 et in veniunt membra illa et spe malachie
 que est sepiaria sed in modo teste dure et h
 bra magis dura quam sepiaria per aspidem aut
 stomachi sive per ventrem et membrum intes
 tinale quod ad osificum stomachi et gennat
 et est planum non involuitur et dicitur longum p
 tendens in se usque ad miferum corpus ubi et
 exitus supfluitatis Totum autem quod dicitur
 manifestum est in aiali aggregati quod dicitur
 hoc et est speciosum quod testatur in quibus
 post osificum stomachi in suis et intestinis
 et illud est planum et extensum in longum usque
 ad locum exitus supfluitatis principium aut
 huius intestini et origo est ex parte mem
 involuitur quod grece marthion de et hoc
 est magis ista membra Marthion autem dicitur
 aialibus testibus vocatur venit vel facta
 recipit supfluitate postquam autem descendit
 hoc membrum intestinale in suis in corpus
 reflectit sicut ad partem sternum corporis
 ad eam dura que dicitur foras caput
 in se gennat et in flexu plerumque caput
 et ibidem habet animum super caput suum ubi et
 exitus supfluitatis et hoc precipue que
 nit omni generum hirciorum marmoz quibus
 aialibus moventur et via quodam canali
 longa alba cuius color est sicut color duorum
 membrorum quod dicitur stomachi et ita
 in hoc via est quasi contexta in una
 parte ad stomacho ex parte ventris se
 et videtur in aiali quod dicitur kalaloz et
 in illo membro est amuloptas quod per est
 amuloptas suorum kalaloz nec est dicitur
 in alio nisi quod est alba et illa est rubra
 et in ista via non est ab exitus supfluit
 sed involuitur via ista in tela subelli et in
 extremo gennat intestino et per illud e
 mittit sua sua et per intestinum moventur
 membra que nigra aspera extensa que usque
 ad miferum sicut ex parte videtur in aiali quod
 laba vocatur sed tamen nigredo labemior
 est nigredine dicitur aialibus et autem laba
 testudo nigra sine domo vadens et silus
 aialibus tamen ille sive habet unam partem
 sive duas mactat et sui corporis asplat

huius que dicitur secundum unum modum et dicitur
 cat ab eis secundum aliud hoc cum aiali h
 put et duo cornua et os et lingue sicut
 sed h non manifestantur in pueris sive sunt ma
 tua hoc est in molibus sive moucantur que
 brum autem quod super notantur sicut marthion est
 et amulibus eis sive una habent portam sive
 duas sed tamen non sunt in uno loco corpo
 ris corporis nec est aliter membris dicitur
 amulibus quoniam hoc membrum quod marthion no
 minaliter inuoluitur moventur et factis et fundat
 in corpore nico ostendit quod rubor vocatur
 in eis autem que duas habent portas moventur
 per membrum rotundum in quo sicut sicut
 et aiali quod dicitur anpat tamen ista membra
 manifestantur sicut dicitur supfluitat magis
 in pueris autem non adeo sunt manifesta autem
 et sunt occulta propter quod est manifesta
 sicut mansat quidem apud nos et per pectus
 magnam et h sicut quedam ostia que habent
 una portam latam ad modum huius cooptorum
 sicut et latitudo pectus locus ubi exitus
 supfluitat et in una parte corporis et illa
 supfluitas sicut dicitur dicitur supfluitat
 et est in tela retenta illud vero quod vocatur
 autem huius aialis non habet via per quam ex
 cat in hoc aiali et est portam super carne
 eius in eis que est nodus coarctans
 corpus non autem ponit in intestino aliquo
 cuius signum est quod moventur aliquando in parte
 dextra et intestinum in parte sinistra et
 dicitur hinc igitur modum exitus et supfluitat
 quod dicitur in ostia in modis autem aialibus
 qui vocantur lupis aggregata eo quod tago
 cicca in veniunt que et vulgus vocatur au
 riculas maie eo quod plura sicut auriculis sicut
 exitus supfluitat corpus sub testa et ibi
 testa est perforata ad partem per quam fo
 ramen distillat supfluitas habent
 autem hic veniunt sub ore portam et qui de
 pderat omni horum hinc notitia apparet quod
 in piciat istas alii anastomias
Quintus sicut de nra et dicitur
aialis medij inter dure teste et mollis
teste que asplatur arance

Et autem quoddam generum aial
 medij inter ea que sunt mollis
 teste et ea que sunt dure teste
 sed tamen magis veniunt ad
 quibus que sunt mollis teste per plura que habent

pedes fissos videt magnis canceris hoc
in aial in aspectu quidem optis aplat
ad karabo sed mhor q mtrac et manet
mtefta congenta sibi sicut aial q cao
e paita ex testa dura affinitate cao
he cu duras testa et sic que qda mediu
mter ca et he aial mappu aplatur ara
nce et apur nos dicit aranca maie et p
ille canche q sicut vocande magne et pue
et hnt mparte stricta quas duas exuq
parta anticulas et pegni calce forte q
suerit i peris suis p signo pegna parte
tame capite arance poret loquido q
maius capite istius et pecta eius est
maig pectore istius he cao hoc qda
duo comia rubra sicut cancer et illa p
dura et gracilia q sine corde quoda et
grossius illoz est veris caput et sub
cornibus p oculi longi no p fundi neq
pendentes sicut mtranco flumali et
parta eius q os eius est e suboculis et
in suis veris qingit mebra rotunda
pila multa motiois corpus eius et p
ista mebra he duos pedes fissos mco
tremo per quas recipit cibid sicut can
ter per forficis anticulas habet cao
duos alios pedes mtranz pte adambu
land et mextremo sicut dilo pedes qui
amg hnt et vna inde qualis e dispo ara
nce pedis hoc aial sub pectore e mol
le et apur p aln sicut aspid et color eius
e pallidus ut implibus tame mvent
ecta quoda huius gna q sicut rubra omio et
sint hec maiora alijs aialibus eius gnis
h pait hoc aial vna q p fagalem pcedente
de pectore ad ventre et raro manifesta
vna hec mpectore sicut figne sculca et
apm pecta sed pte e ppecta vna per
h q alius dno eius in veme mventre suo
et pedes eius sint duri sicut can et
caro eius ut fregit teste eius no applica
sed e sepata abea Ad aut hoc quaut
mebra eius aialis q dr aspid et h p
longiora mebris atie huius gnis qd dicit
brica et brica quda e aial plures hnt
mos Quodda em huius gna he fissuras
duas mextremitate pedis suoz sicut
cancer eo q vna e ped dexte mco e
pms et sinister est magnus 2o filac
totid corpus sicut sup sinistru pede ad
ambulat et vnt pede dextro em ad

tractid et fulmenid et melmac idco
in sinistra qm ambulat sicut hamo eludg
mpe de dextro et testa huius aialis e leuis
mgra et rotundi et apit mappu aiali
quod dicit hralter sed m h dicit q illud
aial no he mgra illud mebra quod noia
vna pms mactet sed rubra dicit cao
hoc q e applicat teste applicatone facta et
2o ad am e penna et maie arnquillid
ambulat ad testa sua solutid et qm est
venas et mazo temp sicut applicat
pctus et i quiescit et no mactebit omio
Degne aut quod dno m vocat bucoz
est id quod vocat luperez et id quod va
cat ambrodes et hec mra corpus sicut
hnt carnem et mi cane p aifia m
dispone corle aiali quod vocat arcula
et non mvent h q pte m mo aialis quod
dr aspidom Nullu em illius aialis m
veme mduid quod pede sinistru
hecat maiorem q dextru sed mvent
m modis eius quod brica vocat et
quibusda aialibus q dicit kahalo est
aial apit ad aspidos et hoc est
pms et mvent m flumalia aspid
et no dixerant mo illius aialis m p
molliae capis sine leuitate et apit
testa et h omia fere manifestant p
anatomia

**Capitulum quatuor de gribus huraor
et nali dispo coris**

huraor aut marmor modi
omnes carent carne licet aliae
ptes corpus aiaoz sanghem
non hnt hnt p hnt hoc aut q carne
curet hoc e pda coz mter aspid hnt
mollis parte sua q e partes mgra
aylta aut valde sicut huraor marmor
gna Ex eis aut vna quodda gemis
e qbile et m illo mvent sua multa
tam pms q m magne et illa sua p
m eis apm gnarone Qua aut m qd
et m omibus aspid voco e otiditace
duras q magne vocant h em mve
muit m ipis medys corpus aspid
m ore gntedna cam et du pite sicut
remanent mter arancas marid et flu
uoz m conqis lacu et flumoz
vnt m loco m quo ad heret aial co
mede et no mvent m omibus nec i
vnt m eis m quibz sup m p dno vnt
aial 2o m aut huraor p alia

duo gna q nala ppa hne q mvenitue
 mpelaga sed turo quia pauca sunt dicit
 aut heria pelagales De nlo aut heria
 orz sue quidd heria magni carps et mter
 valde pmarz et qm mvenit qlexit mpro
 fundo mals et hac genus accedit ad qnt
 modi qid hircarz qn mai aut ycomco
 iusta regis q caru noiat e genus hircay
 albe teste et albe spine et alboz valde cou
 r et e maus mgnitate dlyz gnibus hiri
 rorz et no he testam magna neq forte
 partes na mgre q sue pz os ipils sue
 multe applicate et contulcate ad mnuce
 hircus vero qui gmeabilis e mouet
 et ideo calefit et tpat sba ipnis et ma
 gis sit henz esu et he pgnid motus mt
 tu m pma dmd aut genu hircas
 no gmedut dredit aut am hircio qfud
 caput et sud os mfius p Et ang per q
 e opitus supfluitate e supus Et hoc
 cau accidit amibus aialibus q archuut
 gm luparez Et hoc e ideo q pastus co
 mfiid pte pcut plante Etio qz q oficia
 hnt in parte m fia vbi e pastus ang
 aut e vbi e opitus supfluitate supus i
 dorso videlicet hircus vcs m ore he qn
 qz dentes et mterdentes he partes qd
 carnosus quasi loco lingue licet no sint
 vere caro Et sub illa parte he ofia sto
 machi siue mxi Et post h est venter
 diuisus m quaz partes supfluitate pleas
 aboz Sicit aut illa supfluitate congre
 gata m tela q e pau syphat qncuplos
 licet venter eius m q ed ex forame te
 le illius q e sub ventre ad viam am q e
 m dorso eius qnple aut striori p qnz
 ptes venteris eius applicate pncipis
 denat Et ille sue ptes valde pue et no
 sue epibiles et sic sint qnz dentes aq
 bus pendent quaz ventres sub quibz
 sue qnz syphat tendentia ad am et hoc
 vvenit plubus aialibus hircus Con
 uenit em amibus gnibus astrcoz q laba di
 cut q sue lacte quedd conuicet eef gni
 illi rana qz archuut gm quod vocat
 affaturuz Et m omnibus aialibus mp
 fectis mollis carps fere iste mod q
 no dulpan n mcolore Et quia quedd

corp epibilia sue adhuc aut gong hircay
 gtmud e qe parte m fia et quend mpte
 aut supior est separad sicut ram quid
 plante et ipse vnt spms mollicibus
 quas molules he loco pedid aial ved af
 tee ale quod aquibusda cyrso vocat est
 multe supfluitate magis q aliqd alioz
 aialud pul gnis eo q totid corp q eius ad
 stonditade mtesta mqua diu simul ege
 tit supfluitates eius Creacto aut tes
 te eius e mter creatoz teste et corij q
 media et testa eius e applicata lapidibz
 Et m corpore eius p due vie parue que
 difficile vident per quas recipit hndita
 tes cedm findit corpus eius mvenit i
 vna quadd tela involutud aug tele cre
 acis nervosa videt et e illa tela itq
 mircuutu teste ipnis et m ista tela e
 caro et caro illa no asplat carm alicuz
 aialis Sed tela est cotensa opituz pte
 usq ad vias opituz via videlicet
 perquid accipit mntales hnditates
 et vna perquid supfluitate stercoz per
 cona em illaz recipit abud et per aliud
 ciat ipm Et vna caro e pissa et alia
 subtilis spissa quidd perquid sumit et
 subtilis pz ciat mntis no e pfindid
 et i illo pfindo e hndid mntale qnz
 Et hoc quidd aial cyrso vocatid videlicet
 no he alla parte neq sensu neq aliud
 instrumentad Et color eius aliqn e pal
 lor et aliqn forte rubor

**Capitulu septim de na vrate maris
 et e m eo digressio cau sam conqarp
 et testaz smy**

Et aut adhuc gong aialis
 quod vocat maris vrtica et
 hoc auicena vocat mastucay
 vero vocat akelaky sed apud nos vira
 ca vocat q q aduendo capit ame qd
 apponuat eis Et aut hac gong aialis
 perse no stentid m phis gnibus astrcoz
 aut mollis teste aut malacqie sed queit
 ad aspreis mhor q applicat lapidibz se
 aial appe teste q testa e similis nasi
 sed ipse no he testa Sed rrecao sui cor
 pis e pto rrecao carms dure se dic
 auicenna Et hoc aial sentit ame quod ap

appropinquat ei et caput ipsum et tenet quibusdam manibus suis sed pedibus suis applicat lapidibus sicut animal multorum pedum. Sanctus tunc autem hoc animal intumescit ad caput aliquid ac si per saturationem habet enim aliquid quoddam in medio sui corporis per quod corporali humiditate ingreditur in ipsum nutrimentum et venas amem quod transire per ipsum copiosius quibus et quoddam genus spiritus adeo forte est quod amedit hircum et aspidem quod per tenentur. Ad homines venas spiritum et amedunt quod ex ipso spiritibus per caro ipsius et licet amedat sicut dictum est tamen in quibusdam ventur in corpore eius aliquid humiditas superfluitatis aliter. Et hoc ideo est quod non habet nisi reum aquo nutrimentum trahitur purum et spiritum exire in purum et papue in timore quod tene venas. In hoc ergo quod non habet humiditatem applicat arboribus in quibus nihil est superflue humiditatis et reiciendo et forte non habet intestinum aliquid sed tractus nutrimenti eius est purus sicut plante aqua nihil est reiciendo. In hoc autem genere animalis per duo modi et comus quod puri est corpus et ille est spiritibus alius autem est magni et duri corpus. Et inveniunt in regione helis vocata quod anobis deficiat in sila vocat. Et caro huius quidem in genere est dura et tunc caput appropinquat tollit et amedit et in estate est plures carnis putride. Et tunc per omnes tactus dissipat et marcescit in mari. Sicut autem in terra lapides quibus adheret tactus appropinquat amittit dissipat. Sic igitur ad narrandum dispositionem malacitiam et molliem testem et dure testem et virtute maiorem et meliorem corporis tam occultam quam manifesta adportet autem scire quod omnium haec habent aliquo modo testem in terra autem contra autem aliquid appropinquat ad testem sicut est corium durum autem caro dura quod appropinquat virtute maiorem. Semper autem quod virtute testem est ex humore viscoso sicut materiam et coagulante per se calido adurentia et assante partes robustas quod per in sanguine maiorem et aliam aquam. Et corillo ferreo si bene defecato efficiunt concere in pollute et nitentes et reddentes sic tedolene blatte bysantie copiosius autem aliquid aliquid est virtute non defecata

Et aliquid ideo contra sunt ingre tere strae. Circulant autem semper ad quod pars viscosa ex pulsa acalore digestis per se amittit ex tunc ut calor interior caucat eam. Et quod quid est multum viscosa generat eam maritutu per spiram et coelam et tunc efficit una concere in terra autem in multum viscosa dividit copiosius in duas concere quas colligat viscosum ligamentum sicut quoque ligant in hircibus sanguis et quod quid est acutus et aliquid per hunc humor colimponat per longat. Et quod plegmaticus dilatat sicut in pectine. Et quod in motu est copiosius duobus copiositate defluit et dilatat aliquid per concere quod animal autem hoc aliquid spiritum efficit in concere. Et hoc quod tunc quod laute et tere strae partes in motu per viscosus aqueus tunc tunc calor elevat tere strae et acut quod in spiritibus. Caro autem quod generat copiosius et animal est de puritate et mollior parte eius materiam quod magis recessit a contractate elementis sicut per copiosius quod tradita per malis tere strae hircibus naturalibus. Et quod quid est hircum magis est frigidum efficit in mobilis adherens lapidibus. Et quod quid est magis est calidum efficit hircum motum quatenus eo quod animal hoc in terra sicut animalibus sicut in terra hircibus est manifestum. Si qua haec autem hircum partes tere strae acutas et viscosas hircum in humore subtili illa efficit hircum et in loco tactus hircum mobilis est spiritum ex humido et calido complexionali et virtute illud animal spiritum loco pedum in quibus autem humor viscosus tere strae in terra virtute humidum complexionale calidum illa efficit tere strae testem nihil amem hircum de qua carne sed habent purum ad loco sanguis complexionalis carnis et aliam humorem purum loco sanguis complexionalis. Quia autem margaritas quod congregant tere strae sunt ex viscosi tere strae retentum in terra humidum complexionale et humor tere strae rotundat ea et per saramen quod est in medio copiosius humidum subtile aquam tempore detractionis. Et hoc est quod animal non est in terra sed in carne ac si est quod carnis naturam hircum est dure teste

causa Valliculacoeis aut et lmeatocoeis
 q' s'it m quibusda' corp' causant' q' h'ac q'
 humor ip'e mdecoroeis s'ia e' vaporosus
 etideo ubi vapor colligit' m'acuitu e'
 bulit' alius et locus aquo collecto vapo
 retrahit' resp'et h'uidis Et q' v'istofles
 s'it humor is ad v'uid et a'ud locid col
 ligit' vapor qui disper's' e' m ip'o no' po
 tit' sed alaco gnacoeis s'ag' aquod' d' cenc'
 radicalit' ebulit' Et hec quide' e' ad s'ed
 matiaz fortia aut v'itus q' v'um h'e s'el
 laz' et h'ic p'au' s'p'ius d'ym'q' e' s'orle
 h'ung figure opacule Ea aut' q' p' moll
 testa op'embrana durest' m' testam
 ex h'udo formant' testam m' m'etali
 p'pter qd' aliq' v'it' s'ed v'icaut' et noua
 recapiut' et e' humor iste magis t'rest'
 q' humor canoz' et h'uid' quod est
 campans ip'm e' aqued' h'ne m' s' p' d' d'
 v'ictuositate p'pter q' r'iuabilis roma
 net' testa s'opellit' aut' h' h'uiditatis
 matia a m'eb' p' v'icautid' et p'acitate et
 q'at' v'elox ab aqua op'ia' m' ip'am
 matiam m'durat' m' testam Et p' p' mai
 rem e' s'ed et p'acitate aque p'alse quod dul
 cis magis duras h'ne testas canari ma
 r'um q' canari aque dulc' figure aut'
 ad e' s'omatua q' e' m' h'udo a'ialis hec
 igit' e' ad mollis testa s'pes aut' mala
 r'ie multe m'ra h'ne testam et op'ra
 s' molles et testa sua non ambit' totu
 a'ial Et testa corp' m' quibusda' e' lata su
 p'ius plana et m' a'ud h'ne g'm' m'ubile h'ne
 s'bam p'au' v'icta p'pter quod e' m' testis
 illis figuris et s'omas facit' s'up'ores
 auri et argenti m' quas s'indit' m'cella
 s'igillanda Et ad quide' s'it talis teste q'
 t'rest' p'acit' m'quo em'et humor v'istof'
 qui s'up'ius coagulat' p'au' testa dura sub
 tus aut' v'icentid' v'istof'ata s'up'is s'it
 t'rest' p'acit' h'udo b'n' locid' Et is m'decor
 coe factid' e' albid' p'au' rasura d'ois q'd'
 aut' m'ra pellem q'at' a'ialis b'n' e' d'ol'
 q' amulto op'loionali h'udo e' v'icentid' co
 v'istof'ate q' s'it m' ip'o p'au' v'icentid' m'e
 m'ebra s'it' s'p'ud matia p'acit' aut' e' d'e
 s'omatua q' h'ec d'istribuit' ad locid' m'quo
 mollisra eius p'egent' et q'f'actat' s'it
 munit' p'acit' m'it' s'p'ibus Quicq' aut'

pellem m'etutu m'edid' m'et' pelle mol
 lem a'ialid' et testam dura Sicut h'e
 i' m'adibus m'is p'ist' q' v'icam'q' m'aris
 canculid' p'fecto h'ne h'uidid' op'ius
 valde v'istof'um g'm'p'at' t'rest' p'ibali a
 cutissim' p'pter quod t'ad agit' m' ip'm calor
 et ille v'icent' ab op'io' aque s'igido et
 v'elocit' m' matiaz ita decoquit' q' p'ces
 t'rest' eff'ic' q' m'asue et s'antid' pelle
 valde v'istof'at' ac s'it p'ius s'quamis con
 topta Sed t'ame' m'ar'at' matia v'istof'as
 et aqueitas facit' ad mollem et p'leabile
 et is aliq' q' t'ingit' q' op'acata pelle s'it
 durata ad p'lem m' ad' ad ea s'arid' et
 ligna q' d'ipa p'e ip'ius conficit' super
 cam s'op'is igit' et s'itibus cause p'ne
 cognosti d'ictos a'ulipes aut' q' p'olipes
 d'icat' eff'ic' a'ial p'pter multos v'is p'edid'
 q' ant' v'it' p'fic' m' v'is m'arid' et
 m'edij q' m' v'is s'ulamentu' corp'is longi
~~Et v'icentid' p'p'ius et d'efinit' adu' et~~
 op'orem d'efinit' ad v'is carnis h'ec igit'
 d'edict' s'uff'ic'ant' q'm' adhuc s'p'ius v'e
 uertem' ad s'it' q' t'ap'acoz' m' d'ictos
Cyrcula s'p'om' de n'a et d'is'p'one
 a'ialid' op'ota annulosa h'ne

Consequit' p' tractand' e' de
 n'a corp'oz' a'ialid' annulop'oz'
 S'up' aut' d'ym'q' qualia s'it
 annulosa q'ngit' aut' annulop' a'ialis m't
 ti s'it' m'odi p'au' v'icpa et ap'is q'is et
 v'icpa a'ama et ap'is a'ia magna q' a
 quibusda' vocat' c'ca co' q' oculi eius no'
 apparent' m'capit' s'uo ad huc aut' ap'is
 magna v'ia et ap'is rubra q' e' m'edie
 q'ntat' et multa et m'usta h'ung s' m'
 s'is annulop' ad huc aut' m' cad' e' a'ial
 q' m'embranale h'e alas quod s'yr voca'
 m'p'ro s'ue citata aut' h'ung et h'ung illis
 s'it' Deana r'oma aut' h'oz' om' s'icnd'
 e' q' m'gn' e' h'ne m'ebra caput' v'ide
 licet et v'entrem et m'ebra t'ercid' q'd'
 e' m'et' caput' et v'entrem Et h'e s'it'e
 ei quod m' a'ly' a'ialibus e' p'acit' ant' q'
 et d'orsum op'ius p'astus Et h'ec t'ercid'
 m'eb'it' m'pl'icibus a'ialibus ip'ius g'm'o
 e' v'uid' m' figura et s'oma q'ncis aut'
 q' s'it' longi corp'is et multos p'edid'
 s'it' t'ruca e' equalis annulop'et' p'
 tota' lang'itud' m'em' corp'is Et h'oc e' ad

venit longis annulosis pedes no hna
 bus sicut e lumbricus ter let plia et oia
 hys venit vnt per spaciū aliquid tps
 postquā passū fuit caput areliquo corp
 mē sine natē valde frigide aut ato ha
 bent corpora in frigidabula et cogelala
 la ppter sui corpū puitatē Sepe em vi
 dentur calia in duo fecū et vtraz pte
 tempe aliquo sicut decaatid e 2o de aū
 et ptipue fit hoc qn caput no p d m se f
 ai parte pectis q e loco corpū amputa
 q hūc retinet pū vitalis calor cord
 Si aut caput solū amputat caput statū
 moit ead repduā pars aīq in frigidā
 q p caput cēt mca Et areliq pte cor
 pū h duo cent amputata ad hūc autē
 tūc ea annulosa q sunt longi corpū a
 cū multo pedū sint longū et mila
 pes e aīal quod vocat p p p p p ad se
 cāt in duo uel tā mō p d m o vūit p
 tempore aliquo et mouent et ambulāt
 et mouent caudas abspdas et caput ad
 pectore coadheñs et p apue mlos qn
 pcamē in loco succūtorij sūc dyastigē
 tūc em partes valde dul vūit ad mē
 aut moī hūc aīalis mouent oculos et
 non vident aliquid hūc aliud mstrumē
 sensus manifestū omō ad hūc autē qd
 illos hnt simile lingue nō quide r fi
 gura sed mōsu q vctū illo mēbro ad
 gustū Et quodlibz corpū sūc hūc gms
 hē aliquod mēbrū ad vstō oīs per qd
 recipit abid Et hō mēbrū quod e loco
 lingue in quibus d e durū et in quibus d
 e molle durū quide sicut i musta cami
 na q grece vocat cynomia Et aīali
 quod vocat bachora quod hē aculeū i
 ore ac si teneat mca lanceā qua sit
 armatū ad defensionē Et hō mstrumē
 nō e m aīali hntz dentes m p mvalde
 pauas et ignotis nobis forte hō est
 instrumentū p quod pugit muste et
 extrahit sanguinem p corū vūitaz
 auxiliones autē str pugit tali mstru
 mento licet debiliōr sit p mctura corp
 dnt aut annulosa in modo hndi hūc
 lanceā qd em hnt cam anag et
 emittit cam ad valud ledē sicut ve

pa et apis Alueda aut hnt cam ma
 ifestam opūe sicut scorpio Scorpio
 aut multa p gna et quoddā genus est
 longe caude et hoc hē duos aculeos
 Et quodlibet aīal pūit mēbrū qd scori
 am e simile et pteapue mhor q cūc
 hē duos aculeos et vocat eo q m fi
 suris terre hntat ad hūc autē qd gnt
 lamulospis aīal volans annulospis hē
 alas ad alijs pnductas mēbris Et hōz
 quedā sunt q nō hnt m p duas em vt
 muste p d m gna sua Et quedā corpū
 q hnt qtuor alas vt apud gna Gnale
 autē e q nullū annulospis volans habz
 aculeū sūc lanceā in pōitōi suo hē du
 as alas sed quatuor et nō gnt ad hūc
 volancū annulospis qd hnt alas suas
 cooptas mēbrana sicut staraboz et
 sta straboz gna que quidā vesperis vo
 cant Sed hoc q nos vesperam q nōie vo
 canus hē alas distoaptas sicut apis
 Gnale autē e q omēs ale mēbranales
 dnt ab alio pematōz q carne nulle
 sunt quibz mēbrane in figant corpū
 annulospis Sed aīali pematōz p
 quibz carne m carne mfigit ala aut
 pennate ad hoc aut quedā annulospis
 hnt maculas sup oculos lucētes alig
 tūc sicut apūle p d m genus sūc
 Quēctū aut annulospis cocūt p pal
 tid ad ambulāt ita q omū palit super
 alim sicut muste et aues hnt pedes
 postiores maiores q anteriores Que nō
 in corū plectūe p ita q postius vūit
 recipit mca postius alūe et capita
 remouent ase maxime ita q sint q
 colligata postius sicut staraboz et va
 mūc volancū gna nō hnt adeo mag
 nos pedes postiores et hoc mō applicat
 sibi cameli qn cocūt postū aut mō
 cocūt quadrupedia mltā et pteapue
 aues hoc mō cocūt ascendendo super
 femnas suas Ciraco autē corpū an
 nulospis nō e ita q caro sit mca tes
 tam neq ead optior pars e vere
 testa sed e medū quoddā inter mal
 licam carnis et durāe teste Et q
 ita durū q p sām nō hē spmū neq

os aliquod quia satis saluat p corpis
 duricia. Est aut in amulopis optius coru
 sed e multo subtile. Membra aut meliora
 h' hoc mo post os quide per quod recipit
 cibid h' venale quoddam vicia optenit
 usq ad amu per que e ositus supfluitat
 Et in paucis e hoc vchale i uolucid Et
 amu nullus mozo amulo p' h' testam
 m' p' d'm qd n'rauz p'dm quod videlicet
 corid dicit corp quod p'capue h'nt pec
 tus testu vocat et hoc ia d'ymq loqn
 tes de m testno recto quod transi' p cor
 pora corp ad huc aut quiddam corp h'nt
 ventrem et p' ventre h'nt intestind ple
 ni involuat sicut locusta. Brillis vero
 q cantat de nocte et vocat grece macha
 tor no videt h're os sed i v'ent' i capi
 te aus m'brud longid pte lingue et n'at'it
 super optius capite sui et illud m'brud sup
 qd n'at'it no e fissid sicut f'ndit' ora ad
 luc nec movent' aliq supfluitas in ventre
 suo amu. Sed cu p' oppmetu sit pasta
 habundantibus carnid et bradiorz q' i
 nocte currit ad illa qn h' aut qn' p'mta
 mo' et d'uisant' m'qnt' Et quiddam horid
 g'mm p' amulosa et h'nt in medio co
 pis sui telam manifestam succigente
 corpus. Ego aut' optius p' anachoraz
 apud p'dm genca s'nt et movent' m'pos
 itoi corpis eius p' succictorud folliculz
 lucida p'p'icuis et qn p'bat' ad gustid h'e
 saporem mellis tenuissimud nec movent'
 i corpore suo plus m'brud valde gracile
 et involuat' parid et nervi filares i q'
 ligat' aculez. Et cu h' m'corpore corp est
 humor aristosus et aura eius omid h'ga
 p'ti pectorali q' e ante succictorud d'uc
 dens ea de aiali aut' canente i campz
 et herbis et marboibus quod e m'grud
 opti sumz q' p'adit' i medio adhuc
 cantat p' magnid epus et h' quide est
 dispositio amulopaz aluc sanguis no h'nt
 Cap' i octauu de lignicis p'p'icabz vere
 ralisibus albugni oui p'tibz et de spon
 g'is

In mari p'ter amu predicta
 sue quiddam aialia sanguis non
 h'ntia sed sue rari et pauca
 et id nulli noto g'ni aialud

accubuu pnt' Jam em' optus e aliquis
 pistator male q' i mai e aial cuiq' caeo
 est q' cecacio frusti ligni neq' sit' ee
 aial n' q' du e maqua maib mouet' na
 tando deloco ad locu et e m'gru et ru
 tundu equalis per totu suu longitu
 p'p'icudinis et non pastit' m'p' m' se re
 sudanti humore nec h'e m' se supflui
 tatem neq' cecid' v'ias supfluitati neq'
 vident' in eo organa sensu. Et e al
 valde m'p'fectid et p' loquido e mediu
 inter plantid et al p' quod cecid' vocat'
 al lignicid. Optid cecid' e q' in mai q'
 aial carens sanguis per pentinu qd p'te
 videt' serpenti qui vocat' tyrus et e
 rubei coloris et alas h'e p'mulas cose
 quito se m'corpore suo multas. Et hoc mo
 motu alaz et tamen vident' ee gamma
 in m'brud suo. Et ideo ista no p' cad' ad
 p'p'te serpenti de q' in an'it' f'cam q' m'
 cas. Sed accedut' cecid' ad ligni naz sed
 mo q' p'cedencia adhuc aut' p' i mai
 aialia quiddam similia v'eretro viridi sed
 loco testiculoz h'nt' alas cretentes que
 p'mmencia sua effigiant' testiculos ee
 sime m'p'fecta tarde mota et nulla
 h'ntia vitam n' i aq' ad naz aut' lignei
 videt' affinitatem h're h're p'mctus et
 hoc habundant' valde movent' in aze
 nis maru m'brud et nulla h'e signu vi
 te qn' deaq' subleuat' sed p'at' ut p'at'
 maq' motid h'e dilatacoris et q'p'ictio
 nec h'e os neq' vestigiud alio organu
 sensibulo m'corpore suo sicut neq' cecid'
 aialia q' m' hoc v'ltid induomus capite
 Sunt aut' adhuc alij duo mai multid ha
 bundantes i m'adibus germania et
 flandrie quoz v'nd' e v'it' albugo oui
 i sua et in figura et e sicut semi p'era
 et in extremitatibus e valde tenue
 et i medio circa polu em' p'py sui p'te
 e p'p'icid' et ibi lucent' eo ipso duo q'
 snt oculi magni mara supflacem p'ere
 tontexa neq' tamen h'e aliqd m'brud di
 sinctid quod ad nos abstraxissimq' ab aq'
 raccibit' in mobile sid et diffindecit'
 amittendo figuram suu sicut albugo oui
 et conadit' totid et ad r'ponemq' ad aq'
 et p'ccipit' maq' p' temp' l'et'is r'ccipit'
 figuram semp'p'alem et moueda' p'at'

fracta motu dilatata et constrictione
et per se q calore male spirabat oris
partes et du retinetur plus circa redibat
sicut in gradibus copulata factore aliud aut
aial ibidem generans habundans e pon
gia q similiter mag parta et dilatata et
conchit spata aut abaq iacet i motu
et h duo aialia nulla simo vident hie
mebra organica sensu Sed amotu dila
tatis et constrictione velocitatis mo
uent de loco ad locu Sic ergo dicitur se
de ipse

Tractatus 29 de sanguine non hntibus
Quarta libri aialud in quo intendit qd
sanguinem non hntia percipere sensu et
vocem et sonu et dnam mastuli et
femine Capitulum pmi de percipioe
in stru sensu

h
ne digestis per ordinem
gmbus aialibus videtur san
gne carena vidend e qu
quereat cu eis ca q omnibus aut pluibz
aialibus quereat sicut senare vocate dor
mire et vigilare et mastulmitas et fo
mmitas Et pmo de struamq dissipam in
strumitatis sensu huius aialud In strumita
tm sensu ho invenit mambus aialibus
pdm amu et cand dissipam sed in strumitad
sensu quod magis confirmat hie aialu
bus est oculu hie em mombus fere est
pervicax et exhumidibus copata et huius
et albus et ingere meolac quod qtingit
ppter amu ptem amu vphillu q e hnt
Et ideo ad agens female r ombus vsp
bilibus idem sit q postenad in strumita
ombus aialibus valde q formis de opai
cois Sed in hoc dnt valde aialia q q
aialia hnt om sensu instrumenta et q
dam no hnt ea omia Nue em sensu de
quqz sa visus auditus gustu odoratus
et tactu Sz mly r pta omia hie ho
et omie aial gressibile hnt sanguis et
generans nives sibi pte aial in pte
sit qd forte heat aliqua in strumitaz ipa
had dminuat ut genus talpe hoc er
aial no hie visum eo q pfectu no hie
oculu tame oculu hie imperfectu qm si
oculagur pellis q dicit e sup oculos
moent in loco oculi aliquid pte occa
coi oculoz manifesta em lbi aliquid

carne de ingredine oculi et deca sld
q e sicut acce in medio oculoz q pte
q vbrat pupilla sed no e adimata et fo
mata in oculu q pte imperfectu aialud So
tali em atione qud hie agte gnacis
sue et ptus et suis pncipis gnamibz acc
dit eis oculu ito hie formatu pue no
carcat omis de sld oculi qd aut pte
q acerebro cocue due vie sicut duo na
iu concavi fortes et pvenit ad radi
ces oculoz Et alia ead via pvenit i
aiale hnt culmos ad radices culmond
aialia em hnt sensu per que cognoscit
diversitas coloru Et hnt ead sensu ado
ratus et gustus Sed sensu tactu invenit
in omnibus modis aialud Manifestu est
em q motu pupu sentit p gustu qm
plures color diligit aliquid cognoscit
tubo per quod ead pstatotes venat
eos sicut albas mustas sicut mustilone
q in sero volant sup aq multu diligit
et mirant in gurguliu qm mustilones
illi alligant gurguliu Et auccima dicit
se vidisse q lac ligatu in vasisibus et
gurguliu festinant vnt pites et
capite iuxta apm Sed motu pupu no
hnt manifestu in strumitad auditu eo
q per ipm aqua hntis in pfindu ca
pit et in frigidarent et morient
et tame multi morit q capite mi
niam frigidaco ad huc aut motile
est in strumitad q no qtingitur in ipa
acc recipiens sonu et potius subm
trahet aq et inferret liquor et licet
no hant aucc tame audire sonos pe
r suis parit ostendens Sicut aut in stru
mentu pfectu de factu no hnt modi pu
pud ne aqua submeret cerebrum et corti
pat ipm Et q pvenit homines q hnt
instrumentu sensu odoratu p via nariu
e omis qm nulla illaz viaru ptingit usq
ad medullam cerebri sed in quibusda pte
recte contra tm apntes et in quibusdam
ptingit ad brachias et no ad cerebrum Sz
tame manifestu e q gna pupu et odo
rant et audire Siquid aut auditu eoz
est q sepe videmus eos fugere a sono
et vacibus magis et sonoro strepitu
remigij nauis Et ideo pstatotes ad
venant eos leuiter indilente remos